

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 12. juni 2008 truffet vedtak i

Sak nr: 24/08 (arkivnr: 200800312-17)

Saken gjelder: Klage fra A på dommer B ved domstol X

Utvalgsmedlemmer: Kari Mjøhus
Jon Høyland
Rita Sletner
Trine Buttingsrud Mathiesen
Wenche Frogn Sellæg

Eva Nygaard Ottesen har fratrudd som inhabil i saken, og Kari Mjøhus, deltok i hennes sted.

Rita Sletner møtte som varamedlem for Halvor Kjølstad, som hadde forfall.

Offentlighet: Vedtaket er offentlig, jf. offentlighetsloven § 2.

- Vedtak:**
1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan overprøves ved bruk av rettsmidler.
 2. Det foreligger forøvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor dommer B.

Innledning:

Ved brev av 6. mars 2008 henvendte A seg til Tilsynsutvalget for dommere. Tilsynsutvalgets sekretariat ba i brev av 28. mars 2008 om en presisering, da det etter sekretariatets syn fremstod uklart om henvendelsen var ment som en klage. I brev av 3. april 2008 presiserte A at henvendelsen var ment som en klage, og ga noen supplerende bemerkninger. Klagen er rettet mot dommer B ved domstol X, og gjelder saksbehandling og dommeradferd, herunder anførsler om favorisering av en part og kameraderi. Klagen ble i brev av 18. april 2008 varslet delvis avvist, da den synes dels å gjelde misnøye med rettsavgjørelser og dels også forhold hvor lovens klagefrist er utløpt. Klagen er forelagt dommer B, som ved brev av 20. mai 2008 har avgitt uttalelse. Klagen er supplert ved brev av henholdsvis 21. og 28. april 2008. Soren skriver C ved domstol X er orientert om klagen, og har den 22. mai 2008 avgitt uttalelse.

Saksfremstilling:

Saken gjelder et offentlig dødsboskifte. Etter begjæring fra A ble det den 10. mai 2007 åpnet offentlig skifte i fellesboet til D og E. Som bostyrer ble oppnevnt advokat G. Arvinger i boet var døtrene A og F.

Det oppstod motsetninger mellom arvingene og/eller mellom A og bostyrer under bobehandlingen. Blant annet var det uenighet om fordelingen av løssøre og spørsmål om F skulle belastes bostyrerens salær som refererte seg til fordelingen av løssøre. Det oppstod også uenighet rundt et beløp på kr 150.000, hvorvidt dette var å anse som forskudd på arv til F eller ikke. Det ble imidlertid ikke reist skiftetvist til løsning av noen spørsmål.

Ved brev av 10. oktober 2007 fremsatte A klage på bostyrer. Klagen var i hovedsak begrunnet i misnøye med hvordan fordelingen av løssøre foregikk. Retten avslo den 3. desember 2007 klagen, da den ikke fant grunnlag for skifte av bostyrer. Avgjørelsen ble ikke påkjært.

Utkast til slutning og utlodning og bostyrers salærkrav forelå 14. januar 2008. Det ble sendt arvingene og gitt frist på 10 dager til å komme med merknader. A hadde noen merknader til utkastet i forbindelse med nevnte beløp på kr. 150.000, som hun mente F hadde mottatt i forskudd på arv. Begge arvinger frafalt senere ankeadgangen, og erklæringer om dette ble undertegnet 26. januar 2008.

Den 28. januar 2008 forelå slutning og utlodning av boet. Utbetaling i henhold til utlodning ble fastsatt til 4. februar 2008. Utbetaling til arvingene fant sted i henhold til dette.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

Under bobehandlingen mistet klager av flere grunner tilliten til bostyreren.

Derfor ble det klaget på bobehandlingen underveis til dommer B. Klagen 10. oktober 2007 gjaldt problemstillinger rundt fordelingen av løssøre. Som følge av at fordelingen av løssøre ble mye vanskeligere enn nødvendig, ble det hevdet at F skulle belastes bostyrers salær som refererte seg til fordelingen av løssøre.

Klagen ble avslått. I avslaget ble alle innvendingene klager hadde kommentert, bortsett fra brudd på lik informasjonsplikt til begge arvinger.

Dommer B's utøvelse av sitt dommerverv i forbindelse med de klager som ble fremsatt under bobehandlingen representerer brudd på forvaltningslov og arvelov. Den ene arvingen (F) er sterkt favorisert under behandlingen, blant annet ved at det ble gitt ulik informasjon til arvingene fra bostyrer, og at det under utlodningen ikke ble utjevnet den ulikhet som tidligere mottatt forskudd på arv innebærer.

Da klager varslet dommer B om at utlodningen ville ble anket, fikk hun til svar der arvingene ble oppfordret til å komme til enighet, og det ble gjort klart at utgifter ved å anke utlodningen ville falle på klageren.

Innklagede – dommer B – har i hovedsak vist til følgende:

Retten fant ikke at de forhold som A påpekte som grunnlag for å skifte bostyrer var av en slik karakter at det foranlediget skifte. Ei heller fant retten grunnlag for å reise kritikk mot bostyrer for hennes bobehandling.

Når det gjaldt A's krav om at F skulle belastes den del av bostyrers salær som refererte seg til fordelingen av løssøre, bemerket retten at dette spørsmålet kunne tas opp ved bostyrers fremsettelse av salæranmodningen. Retten fant imidlertid grunn til å bemerke at den alminnelige regel er at bostyrers salær belastes boet og at en ikke kunne se at det var grunnlag for å fravike dette prinsipp i den foreliggende sak.

En beslutning om skifte/ikke skifte av bostyrer er gjenstand for kjæremål. Beslutningen ble ikke påkjært.

Da utkastet til slutning og utlodning forelå den 14. januar 2008, innga A merknader. Blant annet til at et beløp på kr. 150.000 som F hadde mottatt, og som oversteg hva A hadde mottatt i forskudd på arv, ble benevnt som "gave". Dette ble besvart av bostyrer per e-post samme dag, hvor det blant annet ble vist til at A i e-post av 4. juni 2007 hadde opplyst at: "Når det gjelder gave på kr. 150.000,- til F i 1984, er det greit og berører ikke dette skiftet", noe bostyrer derfor hadde lagt til grunn.

17. januar 2008 ble en "anke" oversendt retten fra A. Den 18. januar 2008 ble det svart fra retten at det ikke var anledning til å anke en utlodning før den faktisk forelå, og at det hun var tilsendt var et utkast med frist på 10 dager for merknader. Retten kommenterte også de kr. 150.000, som det var uenighet om. Det ble forklart at boet ikke kunne sluttes før dette spørsmålet hadde fått en avklaring, og at dersom partene ikke fant en løsning, ville retten måtte sette frist for å reise skiftetvist. Det ble gjort oppmerksom på at boets avslutning måtte utstå til rettskraftig avgjørelse forelå. Videre ble det redegjort for reglene om anke og kopi av relevante lovbestemmelser ble vedlagt.

Generelt er det slik at selve den praktiske bobehandlingen utføres av bostyrer. Retten bør ikke/kan ikke involvere seg i de enkelte detaljer, som for eksempel fordelingen av løssøre. Dersom arvingene ikke kommer til enighet om de enkelte forhold, vil bostyrer meddele retten dette og retten setter da frist for å reise skiftetvist.

Bobehandlingen i dette tilfellet var preget av et sterkt motsetningsforhold mellom de to arvingene. Så vel bostyrer som retten har forsøkt å finne frem til løsninger som begge parter kunne akseptere og det er ikke grunnlag for å hevde at det har funnet sted noen

forskjellsbehandling i A's disfavør. De mange henvendelsene fra A er forsøkt ivaretatt på en ryddig og korrekt måte i tråd med gjeldende regler og god dommerskikk. Samtidig er hensynet til bobehandlingens fremdrift og kostnadsaspektet søkt ivaretatt.

Domstolleder – sorenskriver C – har ikke hatt supplerende bemerkninger til dommer B's redegjørelse.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstoloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

Imidlertid gjelder det visse lovbestemte unntak fra denne myndigheten. En viktig begrensning i utvalgets myndighet følger av bestemmelsen i domstoloven § 236 fjerde ledd, som sier at utvalget ikke kan "vurdere forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen for øvrig". Det betyr at dersom et forhold kan brukes som grunnlag for anke eller gjenåpning, kan Tilsynsutvalget ikke vurdere dette. Det er uten betydning om ankeadgangen er benyttet eller ikke.

Utvalget finner at klagen rettet mot dommer B for en stor del gjelder misnøye med rettslige avgjørelser som er tatt under bobehandlingen. Disse avgjørelser kunne det ha vært brukt rettsmidler mot. For ordens skyld nevnes at Tilsynsutvalget for dommere ikke kan ta til behandling klagen i den grad den retter seg mot bostyreren, advokat G. Rettens avslag på begjæringen om bytte av bostyreren er forhold som kunne ha vært påkjært. Den endelige slutningen og utlodningen kunne ha blitt påanket. Utvalget er derfor avskåret fra å foreta noen vurdering av dette, jf. domstoloven § 236 fjerde ledd.

Den delen av klagen som gjelder misnøye med dommerens avgjørelse og saksbehandling, må avvises.

A anfører i sitt supplerende brev av 21. april 2008 at dommer B's utøvelse av dommergjerningen under bobehandlingen, er et "klart tilfelle av kameraderi". Utvalget forstår anførselen dit hen at den referer seg til at dommeren etter klagers mening ga bostyreren medhold i at boet kunne fordeles ulikt, og at dommeren oppfordret A til å godta fordelingen, samtidig som det ble gitt opplysning om at eventuelle kostnader ved å reise tvist om fordelingen ville falle på A.

Utvalget kan på bakgrunn av opplysningene som fremkommer i saken ikke se at dommer B har opptrådt i strid med god dommerskikk, eller at hun har overtrådt sine plikter som dommer i saken.

Det er ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor dommer B.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan overprøves ved bruk av rettsmidler.
2. Det foreligger forøvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor dommer B.